

[Abstract:0263][S-070][Diğer]

Kemoterapi alan kanser hastalarında “1 dakika” zaman algısının depresyon ve anksiyete değerlendirmedeki rolü

Sait Kitaplı, Ali Alkan, Özgür Tanrıverdi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Onkoloji Ana Bilim Dalı, Muğla

Amaç: Kemoterapi alan kanser hastalarında “1 dakika” zaman algısının depresyon ve anksiyete ile olan ilişkisini değerlendirmektir.

Gereç-Yöntem: Aktif sistemik tedavi alan kanser hastaları çalışmaya dahil edildi. Sosyodemografik özellikler, hastalık özellikleri ve tedavi özellikleri kaydedildi. Zaman algısı değerlendirmesi; 1 dakikalık süreyi nasıl algıladıkları test edilerek yapıldı. Sayaç kısmı kapalı kronometreyle süreyi kendisi başlatan hasta, 1 dakikalık süre geçtiğini düşündüğü zaman kronometreyi durdurdu. Zaman algısı süreleri (ZAS) kaydedildi. Medyan 39 saniye, hastaları hızlı ve yavaş zaman algısı (ZAL) olarak kategorizasyon için kullanıldı. Depresyon ve anksiyete değerlendirmesi Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HADS) kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Çalışmada; medyan yaş 61 (33-88) olan 242 hasta değerlendirildi. Hastaların %59.1'i kadın, %78.5'i evli, %32.6'sı lise/ üniversite mezunu ve %49.2'si emeklidir. Medyan takip süresi 14.7 ay (0.5- 194.3) olan grupta, en sık tanı meme kanseri (%35.5) iken hastalar sıklıkla palyatif sistemik tedavi almaktadır. (180, %74.4). Sıklıkla 3 haftalık tedavilere (%45.9) gelen hastaların %52.5'inde en az 1 komorbid hastalık bulunmaktadır. ZAS değerlendirmesinde medyan tahmin süresi 39sn (7-135sn) ve %50.4'ü hızlı zaman algısı (<39sn) olarak bulundu. Anksiyete ve depresyon skorları hastaların %12'sinde yüksek olarak kaydedildi. ZAS ile gerek anksiyete ($r=0.027$, $p=0.68$), gerekse depresyon skorları ($r= 0.017$, $p= 0.79$) arasında anlamlı bir korelasyon saptanmadı. Anksiyete skorları yüksek ile normal olan grup arasında ZAS benzerdi (39 vs 39 sn, $p= 0.90$) ve kısa ZAL olanlar her iki grupta benzerdi (51.7 vs 50.2, $p=0.51$). Depresyon skorları yüksek olanlarda ZAS daha kısa saptandı (34 vs 40sn, $p= 0.37$). Hızlı ZAL olan hastalarda daha fazla bulundu, ancak bu istatistiksel anlamlılığa ulaşmadı. (%58.6 vs %49.3, $p= 0.22$). Yapılan analizde; yüksek anksiyete skorları için kadın cinsiyet ve düşük gelir risk faktörleri olarak bulundu.

Sonuç: 1 dakikalık zaman algı değerlendirmesinin depresyon ve anksiyete skorlarını predikte etme konusunda etkinliği gösterilemedi. Depresyon/ anksiyete skoru yüksek grubun az olduğu çalışmamızda, çalışma gücünün yetersiz olması mevcut tablonun sebebi olabilir.

Anahtar Kelimeler: anksiyete, depresyon, kemoterapi, zaman algısı